

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrum vt quis agat contra conscientiam, debeat agere contra
iudiciu[m] actuale præsens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

DVBIVM II.

Virum ut quis agat contra conscientiam, debeat agere contra iudicium actuale presens?

23 Medina negat.

Medina hoc loco negat, dicens sufficere ut iudicium praecesserit, & non sit retractatum; tunc enim si quis contrarium agat, agere contra conscientiam.

Respondeo, Verius esse requiri iudicium presens cui non obtemperet.

Probatur Primo, Quia nemo dicit se egisse contra suam conscientiam, nisi, cum ageret, iudicaret se male agere.

24 Vi quis agat contra conscientiam debet agere contra iudicium actuale.

Secundo, Quia non sufficit iudicium habituale contrarium, ut quis dicatur agere contra conscientiam; ergo non sufficit iudicium praeteritum. Consequentia probatur; quia si iudicium praeteritum non reuocatum sufficeret, etiam iudicium habituale ortum ex illo iudicio praeterito sufficeret; nihil enim ex ipso iudicio praeterito manet, quam iudicium habituale.

Tertio, Quia sequeretur, omnia opera infidelium, qui putant se debere facere omnia ad honorem idolorum, esse peccata; quod suppono nunc esse falsum. Hoc sequi probatur. Vel enim referunt ea in hunc finem, & sic peccant; vel non referunt, & sic etiam peccabunt; quia faciunt contra conscientiam precedentem nondum reuocata.

Medina responsio refutatur.

Ad hoc respondet Medina dupliciter: Primo, Si paganus pietate naturali ductus det elemosynam, implicitè retractat intentionem praecedentem.

Sed contra. Non agimus hic de intentione praecedente, sed de dictamine conscientiae, quo iudicabat omnia opera sua ad honorem idolorum debere referri; hoc autem dictamen non retractavit; quia simul posset stare cum illa largitione elemosynae; & tunc sine dubio peccaret in illa largitione, quia faceret contra conscientiam actualem: ergo similiter peccabit si sufficit illam conscientiam praecessisse, & non esse reuocata.

Respondet Secundo, Illam generalem relationem in idolum, si multum temporis intercesserit, evanescere; ac proinde non sufficere ut inficiat opera, quae post sequuntur, praesertim cum bona opera naturam suam in Deum referantur.

Sed neque haec solutio ad rem facit; quia hic non agitur de intentione, sed de dictamine conscientiae, quod etiam sine omni intentione potest praecessisse.

Adde etiam, non esse verum, quod de intentione dicitur; non enim ideò intentio potest inficere opus sequens, vel non inficere, quia parum vel multum temporis inter ipsam & opus intercesserit (hoc enim nihil ad rem facit); sed quia post intentionem aliquis effectus proximus vel remotus remanet, ex cuius praesentis vi sequitur opus, ut supra q. 1. a. 6. est explicatum. Neque est necesse renouare intentionem, nisi quando series effectuum ex intentione sequentium est intertisa.

DVBIVM III.

Quale peccatum sit agere contra Conscientiam?

25 Adrianus.

Adrianus in 4. de Sacramento Confessionis. q. 4. §. Venio nunc, putat agere contra conscientiam esse speciale peccatum: Circumstantia inquit, contra conscientiam, aut contra dubium conscientiae, facit transgressionem distincta prohibitionis. Unde infert semper exprimendum esse in confessione, nisi sacerdos satis per se aliàs aduertat.

Sed contrarium docet Diuus Thomas art. 5. ad 3. & alij passim. Et ex professo Nauarrus cap. Consideret; notabili 6. de Poenitentia, dist. 5. Vnde

Respondeo & Dico Primo, Peccatum ex hoc praecise quod sit contra conscientiam, non habet ex eo quod speciale malitiam; nisi fiat, ut conscientia vincatur.

Peccatum sit contra conscientiam, non habet speciale malitiam.

Prior pars probatur; quia commune est omni speciei peccati fieri contra conscientiam, sicut fieri contra praecceptum, contra obedientiam, & charitatem Dei: ergo sicut peccatum ex eo quod sit contra praecceptum, obedientiam, vel charitatem Dei, non habet speciale malitiam, sed generalem in omni speciei peccati inclusam; ita etiam ex eo, quod fiat contra conscientiam, non habet malitiam specialem.

Nisi fiat ut conscientia vincatur.

Alter pars probatur; quia qui ideò agit contra conscientiam, ut illam vincat, & quodammodo extinguat, ne amplius remordeat, (quo modo Lutherus decem annis contra conscientiam pugnassee dicitur) directè contemnit regulam omnis bonae operationis, & consequenter Synteresim, & ipsum bonum honestum; & exponit se omnium scelerum periculo; atqui in hoc contemptu est specialis quaedam inordinatio, eaque grauissima: ergo sic agere contra conscientiam, est speciale peccatum contra Synteresim, & contra naturalem inclinationem voluntatis in bonum honestum.

A simili.

Confirmatur à simili. Nolle facere opus praecceptum, ut contemnas praecceptum, est speciale peccatum contra obedientiam; & nolle facere, ut contemnas Deum, est speciale peccatum contra charitatem Dei: ergo nolle facere ut contemnas conscientiam, est speciale peccatum contra conscientiam; & consequenter contra Synteresim & affectum naturalem honesti.

26 Peccatum commissum habet suam speciem ex ordine ad materiam vel praecceptum, cui putatur aduersari.

Dico Secundo, Peccatum contra conscientiam commissum, habet suam speciem ex materia particulari, in qua putatur versari; vel ex ordine ad particulare praecceptum, cui putatur aduersari. v. g. Si putes rem, quam accipis, non esse tuam, attamen reuerà tua sit; erit peccatum furti. Si putes esse contra obligationem voti, erit peccatum sacrilegij. Ratio est; quia peccata accipiunt speciem ex obiecto vel actionis externae vel voluntatis. Nec refert, sitne hoc obiectum reuerà malum, an apprehendatur ut malum; quia voluntas fertur in illud, prout à ratione proponitur.

Idem colligitur ex D. Thoma art. 5. ad 3. cum ait: Quando aliquid apprehenditur ut malum, semper apprehenditur sub aliqua speciali ratione mali; ut quod aduersetur tali praeccepto, vel sit scandalum, vel simile quid.

Dices